

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับจิตสาธารณะ : การประยุกต์ใช้ปรัชญาเคราะห์อภิมาน

The Synthesis of Research on Public Mind :

An Application of Meta - analysis

สาร แสวงหา¹ และณรงค์ฤทธิ์ อินทนนท์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะที่พิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2546-2556 2) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ค่าตัดชนีมาตรฐานของจิตสาธารณะ และ 3) เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนะในการพัฒนาจิตสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างคือรายงานวิจัยที่หน่วยงานจัดทำขึ้น และรายงานวิจัยการศึกษาด้านค่าวัติสระ หรือสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือปริญญาลิปนิพนธ์ที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ซึ่งได้มาตามเกณฑ์การคัดเลือกของ การวิจัย จำนวน 80 เล่ม

ผลการวิจัยพบว่า

1. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีจำนวนทั้งหมด 80 เล่ม ได้ค่าตัดชนีมาตรฐานรวมทั้งหมด 1,265 ค่า เป็นค่าขนาดอิทธิพล จำนวน 371 ค่า และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จำนวน 894 ค่า ตัวแปรคุณลักษณะที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปรับแก้สูงสุด คือ ตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทสมมติฐานแบบมีทิศทาง และเพศผู้วิจัยที่เป็นเพศหญิง ตามลำดับ

2. ตัวพยากรณ์ที่ดีของค่าตัดชนีมาตรฐานจิตสาธารณะ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าตัดชนีมาตรฐานจิตสาธารณะมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านมนุษย์/บุคคล ปัจจัยกระบวนการด้านรูปแบบ/วิธีการ และปัจจัยด้านสื่อสารมวลชน ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของค่าตัดชนีมาตรฐานจิตสาธารณะ พบว่า ตัวแปรต้นที่มีค่าอิทธิพลมากที่สุดต่อค่าตัดชนีมาตรฐาน คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยกระบวนการด้านรูปแบบ/และด้านสื่อสารมวลชน ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ พบว่า ในเชิงนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาด้านจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน โดยมีแผนงาน โครงการรองรับอย่างชัดเจน และในระดับการปฏิบัตินั้น บุคคลที่เป็นตัวแทนในสถาบันทางสังคมที่ใกล้ชิด ได้แก่ บิดามารดา ครูอาจารย์ ผู้นำชุมชน และสื่อมวลชน มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมที่จะถ่ายทอดปลูกฝัง และเป็นตัวแบบที่ดีในการพัฒนาจิตสาธารณะ ให้กับเยาวชนโดยใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย

คำสำคัญ การสังเคราะห์งานวิจัย, การวิเคราะห์อภิมาน, จิตสาธารณะ

¹ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริการและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 17/1 ซอยธรรมวิถี 10 ถ.ธรรมวิถี ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000 Email: servicespm29@gmail.com

² อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี : อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Abstract

The purposes of this research were 1) to synthesize the research studies on public mind published during 2003 to 2013, 2) to develop an equation to determine the standard index for public mind, and 3) to synthesize the suggestions provided in the studies under this investigation. The sample consisted of 80 research studies published by organizations and educational institutions as dissertations or theses which met the selection criteria.

The research findings were as follows:

1. From all 80 research studies under this study 1,265 standard indices were identified: 371 indices for the effect size and 894 indices for the co-efficient correlation. The factors that affected the co-efficient correlation at the highest level were the educational level of the samples, which was the basic education; the directive hypotheses; and the gender of the researchers, found to be mostly female.

2. The factors that could be used to predict the public mind included personnel, process, and innovative media. When the causal factors were analyzed, the factors found to have the largest effect size were family, processing formats, and innovative media.

3. As for the suggestions, most of the studies suggested that educational organizations have policy to develop public mind in students by creating clear plans and workable projects. People in the societies such as parents, teachers, community leaders, and those in mass media should be involved in the process of public mind development for the students.

Keywords Synthesis of Research, Meta-Analysis, Public Mind

บทนำ

2551 (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 5) ที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักดูแลของส่วนรวม รวมถึงรู้จักการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ โดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ “จิตสาธารณะ” เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 1 ใน 8 ข้อที่สถานศึกษาต้องเน้น โดยสถานศึกษาต้องมีชั่วโมงให้เด็กทำกิจกรรมสาธารณะ รวม 165 ชั่วโมง (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 5) ฉะนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะทุกด้านอย่างจริงจัง และปัจจุบันมีงานวิจัยเกี่ยวกับจิตสาธารณะจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ มีข้อค้นพบที่หลากหลายซึ่งยกต่อการนำมารับประทาน การสังเคราะห์ความรู้ ทั้งหมดจากการวิจัยซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องหาวิธีการสรุปงานวิจัยให้มีความสามารถรับรวมวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อค้นพบให้ชัดเจน

การสั่งสมความรู้ (Knowledge Accumulation) จะสัมฤทธิ์ผลได้ด้วยตี กีต่อเมื่อมีการสังเคราะห์ความรู้ จากการวิจัยในอดีต เพื่อทำการวิจัยต่ออดในอนาคต โดยการสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis or Research Integration) การสังเคราะห์งานวิจัยจึงเป็นกิจกรรมสำคัญระหว่างการวิจัยในอดีตกับการวิจัยในอนาคต เป็นกิจกรรมที่ขาดไม่ได้สำหรับศาสตร์ทุกสาขาวิชา นักวิจัยผู้ผลิตงานวิจัยทุกคนไม่ว่าจะเป็นศาสตร์สาขาวิชาใดก็ตาม มีหน้าที่ต้องนำงานวิจัยในอดีตมาสังเคราะห์เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางวิจัยต่อเนื่อง และต้องสังเคราะห์เชื่อมโยงความรู้ในอดีต กับความรู้ที่ได้ใหม่จากการวิจัยของตน ที่ทำต่ออยอดจากการวิจัยในอดีต ผู้บริหารหรือผู้กำหนดนโยบายซึ่งเป็นผู้ใช้งานวิจัยทุกคน มีหน้าที่ต้องติดตามศึกษางานวิจัยใหม่ ๆ กำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัย สนับสนุนส่งเสริมการวิจัย และสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อประมวลความรู้ อันเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานในองค์กร ของตน (อวยพร เรืองศรีภูล และคณะ 2553 : 22) จักความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัย อวยพร เรืองศรีภูล และคณะ (2553 : 22-23) สรุปไว้ว่ามีความสำคัญในฐานะเป็นกิจกรรมสำคัญที่นักวิจัยทุกคนต้องทำ อันจะชี้ให้ศาสตร์ทุกสาขาวิชาเกิดการสั่งสมความรู้ การสังเคราะห์งานวิจัยในอดีตทำให้ได้แนวทางการทำวิจัยต่ออด อันจะเกิดความรู้ใหม่ และการสังเคราะห์เชื่อมโยงงานวิจัยที่ทำใหม่กับงานวิจัยในอดีต ทำให้ตอบได้ว่างงานวิจัยที่ทำใหม่มีส่วนสร้างเสริมความรู้เดิมตรงจุดในและอย่างไร อันมีผลทำให้เกิดการสั่งสมเพิ่มพูนความรู้ใหม่ นอกจากนี้ยังทำให้มีการวิจัยตื้นตัว และมีความพยายามในการพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยให้สามารถความต้องการของผู้ใช้ได้มากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งนำเสนอองค์ความรู้หรือสารสนเทศสำคัญสำหรับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างมีระบบ โดยการสังเคราะห์งานวิจัยของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะที่พิมพ์ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2556 เพื่อสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปที่สำคัญรวม 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก เพื่อให้ทราบลักษณะและข้อสรุปหรือภาพรวมเกี่ยวกับผลการวิจัยเกี่ยวกับจิตสาธารณะ และประการที่สอง เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารครุภัณฑ์ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะ ข้อสรุปความรู้ในด้านนี้ได้มาจากการสังเคราะห์เบริญน์เพียงงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยดีมากกว่า ผลการวิจัยแตกต่างกันเนื่องจากคุณลักษณะใดของงานวิจัย ซึ่งจะนำไปสู่ข้อค้นพบจากการวิจัยภายใต้เงื่อนไขและบริบทการวิจัยที่แตกต่างกัน อันเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการการสั่งสมเพิ่มพูนความรู้ใหม่ และสนับสนุนความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะที่พิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2546-2556
- เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ค่าดัชนีมาตรฐานของจิตสาธารณะ
- เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลใน การพัฒนาจิตสาธารณะ

ขอบเขตการวิจัย

- ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุมรายงานวิจัยที่หน่วยงานจัดทำขึ้น และเป็นรายงานวิจัยการศึกษาค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือปริญานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่ในแต่ละปีในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2556 และเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีผลการวิจัยสมบูรณ์เพียงพอที่จะนำมาสังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์อภิมานได้
- ตัวแปรในงานวิจัย ตัวแปรในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตัวแปร ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ 2 กลุ่มตัวแปร และตัวแปรตาม 1 กลุ่มตัวแปร
 - ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - คุณลักษณะของงานวิจัย
 - ปัจจัยด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ
 - ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่าตัวนิมาตรฐานของจิตสาธารณะ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้มีประชากรเป็นงานวิจัยการศึกษาค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือปริญานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะที่พิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2546–2556 จำนวน 80 เล่ม โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยที่สำคัญ คือ แสดงค่าทางสถิติที่สามารถนำมาใช้สำหรับการคำนวณค่าขนาดอิทธิพลของผลการวิจัยได้ ตัวแปรและข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย และตัวแปรตาม คือ ค่าตัวนิมาตรฐานซึ่งมาจากการวิจัยเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ด้วยการวิเคราะห์อภิมาน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มี 4 ชุด คือ (1) แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย เป็นแบบประเมินชนิดหลักด้วยตัวเลือก และให้คะแนนตามเกณฑ์แบบ Rubric Scoring ของสำนักงานเลขานุการสถาบันการศึกษา (2552 : 400) มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ 0 คือ คุณภาพงานวิจัยต่ำ ถึง 4 คือ คุณภาพงานวิจัยสูง จำนวน 30 ข้อ และเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพงานวิจัย (2) แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยระดับเล่ม เป็นแบบบันทึกข้อมูลที่นำไปของคุณลักษณะงานวิจัย ด้านการพิมพ์และผู้วิจัย ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย ด้านวิธีวิทยาการวิจัย ด้านผลการวิจัย และข้อเสนอแนะจากงานวิจัย พร้อมทั้งคู่มือลงรหัส (Code Book) (3) แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยระดับสมมติฐาน เป็นแบบบันทึกสำหรับบันทึกข้อมูลด้านแบบแผนการวิจัย ตัวแปร ขนาดและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัย พร้อมคู่มือลงรหัส และ(4) แบบบันทึกข้อเสนอแนะจิตสาธารณะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การสำรวจงานวิจัย ที่นำมาสังเคราะห์ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติภาคบรรยายและการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะของงานวิจัยด้านจิตสาธารณะ 2) การวิเคราะห์ประมาณค่าขนาดอิทธิพล โดยการคำนวณค่าขนาดอิทธิพล (d) ตามสูตรของ Glass, McGraw and Smith (1981) ปรับแก้ความคลาดเคลื่อนในการวัด ตามสูตรของ Hunter, Schmidt and Jackson (1982) และปรับค่าขนาดอิทธิพล เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามสูตรของ Hedges and Olkin (1985) 3) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัย โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระยะที่ 2 การสร้างสมการพยากรณ์ค่าตัวนิมาตรฐาน

ของจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลต่อค่าดัชนีมาตรฐานของจิตสาธารณะ 2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าดัชนีมาตรฐานของจิตสาธารณะ 2.1) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณ ตัวแปรค่าดัชนีมาตรฐานของจิตสาธารณะด้วยตัวแปรปัจจัยด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ 2.2) การวิเคราะห์ไม่เดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากผลการวิจัยตามวิธีของ Shadis (1996 : 47-65) และ ระยะที่ 3 การสังเคราะห์ข้อเสนอแนะในการพัฒนาจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 1) การสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะ และ 2) การสังเคราะห์ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติการพัฒนาจิตสาธารณะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ พบร่วมกับงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีจำนวนทั้งหมด 80 เเล่ม ได้ค่าดัชนีมาตรฐานรวมทั้งหมด 1,265 ค่า เป็นค่าขนาดอิทธิพล จำนวน 371 ค่า และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จำนวน 894 ค่า ตัวแปรตามที่นำมาศึกษามากที่สุดเป็นตัวแปรเกี่ยวกับจิตสาธารณะ จำนวน 850 ค่า เมื่อจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย เป็นงานวิจัยที่มีคุณลักษณะต่อไปนี้มากที่สุด คือ พิมพ์เผยแพร่ในปี 2554 ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาวิชานักศึกษาที่พูดมากเป็นสาขาวิจัยการศึกษา เพศผู้วิจัยที่พูดมาก เป็นเพศหญิงวัดคุณภาพสูงค่าการวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเปรียบเทียบ งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ ความสัมพันธ์ สมมติฐานประणามมีทิศทาง สถานภาพกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน/นักศึกษา ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณภาพเครื่องมือส่วนมากอยู่ในระดับดีมาก และประเภทเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัด/แบบทดสอบ สำหรับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปรับแก้สูงสุด คือ ตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ ประเภทสมมติฐานแบบ มีทิศทาง และเพศผู้วิจัยที่เป็นเพศหญิง ตามลำดับ สามารถทำนายค่าขนาดอิทธิพลได้ร้อยละ 22.60 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคุณ เท่ากับ 0.457 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างงานวิจัย โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ ด้วยกลุ่มตัวแปรปัจจัย 7 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านจิตสาธารณะ 2) ปัจจัยด้านมนุษย์/บุคคล 3) ปัจจัยด้านครอบครัว 4) ปัจจัยด้านชุมชน/สังคม 5) ปัจจัยด้านสถานศึกษา 6) ปัจจัยกระบวนการด้านรูปแบบ/วิธีการ และ 7) ปัจจัยกระบวนการด้านสื่อสารมวลชน โดยตัวพยากรณ์ค่าดัชนีมาตรฐานของจิตสาธารณะ พบร่วมกับ ปัจจัยด้านมนุษย์/บุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านชุมชน/สังคม ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยกระบวนการด้านรูปแบบ/วิธีการ และปัจจัยกระบวนการด้านสื่อสารมวลชน สามารถทำนายค่าขนาดอิทธิพลได้ร้อยละ 58.00 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคุณ เท่ากับ 0.761 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านมนุษย์/บุคคล รองลงมา คือ ปัจจัยกระบวนการด้านรูปแบบ/วิธีการ และ ปัจจัยด้านครอบครัว ตามลำดับ

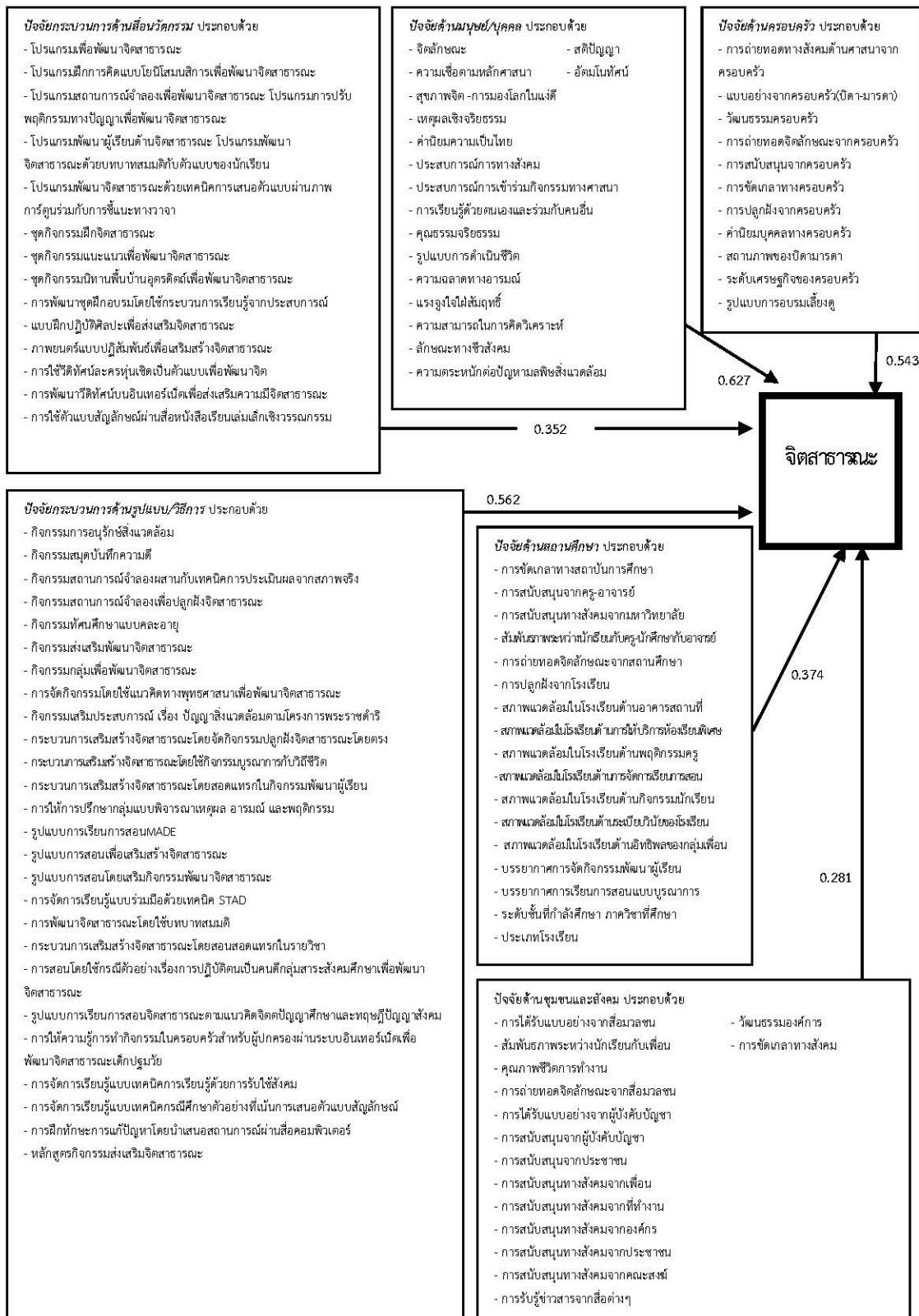
สำหรับการอธิบายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากตัวแปรคัดสรร สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้
รูปแบบแหนดดิบ

$$\hat{Y} = 0.019 + 0.495_{IV1} + 0.809_{IV2} + 0.511_{IV3} + 0.474_{IV4} + 0.702_{IV5} + 0.531_{IV6}$$

รูปแบบแหนดมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.627_{zIV1} + 0.543_{zIV2} + 0.281_{zIV3} + 0.374_{zIV4} + 0.562_{zIV5} + 0.352_{zIV6}$$

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคุณของค่าดัชนีมาตรฐานของจิตสาธารณะด้วยกลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะประกอบด้วยกลุ่มตัวแปรปัจจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ไมเดลค่าดัชนีมาตรฐานของจิตสาธารณะ

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของผลลัพธ์ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็นการใช้ข้อมูลจากผลการวิจัยมาพัฒนาโมเดลตามสหสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยใช้วิธีของ Shadish (1996 : 47-65) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การจัดกลุ่มค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้จากการวิจัยแล้วหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก แต่ละกลุ่มมาเสนอเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ได้มาจาก ผลการวิเคราะห์จัดหมวดหมู่ ตัวแปรต้น 6 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านมนุษย์/บุคคล 2) ปัจจัยด้านครอบครัว 3) ปัจจัยด้านชุมชน/สังคม 4) ปัจจัยด้านสถานศึกษา 5) ปัจจัยกระบวนการด้านรูปแบบ/วิธีการ และ 6) ปัจจัยกระบวนการด้านสื่อสารมวลชน การจัดหมวดหมู่ตัวแปรตามทั้งหมด 5 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรประเภทเดียวกับตัวแปรต้น 4 ตัวแปรและตัวแปรผลลัพธ์ด้านจิตสาธารณะ 1 ตัวแปร คือ 1) ผลลัพธ์ด้านมนุษย์/บุคคล 2) ผลลัพธ์ด้านครอบครัว 3) ผลลัพธ์ด้านชุมชน/สังคม 4) ผลลัพธ์ด้านสถานศึกษา และ 5) ผลลัพธ์ด้านจิตสาธารณะ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของค่าดัชนีมาตราฐานของจิตสาธารณะ พบว่า ตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อค่าดัชนีมาตราฐานดังกล่าว คือ ปัจจัยด้านครอบครัว (0.859) รองลงมา คือ ปัจจัยกระบวนการด้านรูปแบบ/วิธีการ (0.834) และปัจจัยกระบวนการด้านรูปแบบ/วิธีการ (0.816) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ด้านสถานศึกษา (0.084) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ยถ่วงน้ำหนักระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6
1. ปัจจัยด้านมนุษย์/บุคคล	1.000	0.428	0.425	0.489	0.834	0.634
2. ปัจจัยด้านครอบครัว	0.406	1.000	0.609	0.521		
3. ปัจจัยด้านชุมชน/สังคม	0.444	0.321	1.000	0.530		
4. ปัจจัยด้านสถานศึกษา	0.292	0.084	0.321	1.000		
5. ปัจจัยกระบวนการด้านรูปแบบ/วิธีการ						
6. ปัจจัยกระบวนการด้านสื่อสารมวลชน						
7. ผลลัพธ์ด้านจิตสาธารณะ	0.507	0.859	0.542	0.495	0.816	0.532

3. การจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาจิตสาธารณะ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะ และ 2) ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติการพัฒนาจิตสาธารณะ ดังรายละเอียดการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ต่อไปนี้

ในชิ้นนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนในการพัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต่าง ๆ ทั่วประเทศครรชื่อเมืองจากนโยบายระดับชาติ สู่การปฏิบัติจริงในการกำหนดแนวทาง โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะให้กับครุภัณฑ์สอนในสังกัด และดำเนินการนิเทศติดตามการพัฒนาจิตสาธารณะในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สำหรับสถานศึกษาควรกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ โดยมีแผนงานโครงการรองรับอย่างชัดเจน มีการนิเทศติดตาม เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ

ในระดับการปฏิบัติการพัฒนาจิตสาธารณะ ด้านบุคคลควรสร้างวินัยในตนเอง ตระหนักรึ่การมีส่วนร่วม ในระบบประชาธิปไตย รู้สึกร่วมของเขตของสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ด้านครอบครัว ชุมชน สังคม และสถานศึกษา ควรเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับเด็กและเยาวชน โดยบุคคลที่เป็นตัวแทนในสถาบัน ทางสังคมที่ใกล้ชิด ได้แก่ บิดามารดา ครูอาจารย์ ผู้นำชุมชน และสื่อมวลชน มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมที่จะถ่ายทอด ปลูกฝัง และเป็นตัวแบบที่ดีในการพัฒนาจิตสาธารณะ ซึ่งต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การใช้บทบาทของผู้นำ การใช้บทบาทของสื่อมวลชน บทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลองกับเทคนิคการประเมินผลตามสภาพจริง รวมทั้ง การมีตัวแบบที่ดีในสังคม เป็นต้น โดยมีแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะ ดังนี้ 1) เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่การมีจิตสาธารณะ 2) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีจิตสาธารณะ 3) สร้างแรงจูงใจในการจัด กิจกรรมเพื่อพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสาธารณะ และ 4) เพิ่มมาตรการส่งเสริมความเข้มแข็งด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อ การมีจิตสาธารณะ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากรวบถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ ที่พิมพ์เผยแพร่ ในปี พ.ศ. 2546–2556” ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาพัฒนาฯ เป็นสาขาวิจัยการศึกษา เพศผู้วัยที่พบมากเป็นเพศหญิง วัตถุประสงค์การวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเปรียบเทียบ งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้แบบแผนการวิจัยแบบความสัมพันธ์ สมมติฐานประणามทิศทาง สถานภาพกลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียน/นักศึกษา ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณภาพเครื่องมือส่วนมากอยู่ใน ระดับดีมาก และประเภทเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัด/แบบทดสอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา ภู่ระหงษ์ (2550 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า สถาบันที่ทำการวิจัยส่วนใหญ่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาสารคามและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับชั้นที่ทำการวิจัยส่วนใหญ่ ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการตั้งสมมติฐาน ของงานวิจัย แบบมีทิศทาง และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบและแบบฝึกทักษะ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วัฒน์สูญ บัวทอง (2548 : ง-จ) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และมีการตั้งสมมติฐาน แบบสองทาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวัลัย โนนคำ (2552 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้วัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ระดับชั้นที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่ คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบ

2. จากรวบถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ค่าดัชนีมาตรฐานของจิตสาธารณะ” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านมนุษย์/บุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านชุมชน/สังคม ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัย กระบวนการด้านรูปแบบ/วิธีการ และปัจจัยกระบวนการด้านสื่อในวัดกรรม สามารถทำนายค่าขนาดอิทธิพลได้ร้อยละ 58.00 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคุณ เท่ากับ 0.761 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพล ทางตรงต่อจิตสาธารณะมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านมนุษย์/บุคคล รองลงมา คือ ปัจจัยกระบวนการด้านรูปแบบ/วิธีการ และปัจจัยด้านครอบครัว ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของค่าดัชนีมาตรฐานของจิตสาธารณะ พบร่วม ตัวแปรต้นที่มีค่าอิทธิพลมากที่สุดต่อค่าดัชนีมาตรฐานดังกล่าว คือ ปัจจัยด้านครอบครัว (0.859) รองลงมา คือ ปัจจัย กระบวนการด้านรูปแบบ/วิธีการ (0.834) และปัจจัยกระบวนการด้านรูปแบบ/วิธีการ (0.816) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรต้น ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ด้านสถานศึกษา(0.084) ซึ่งจาก การศึกษารายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย ยังไม่พบว่าผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับผล การศึกษาที่เกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัยเล่มเดียวกัน สาเหตุอาจเนื่องมาจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ ที่ผู้วัยสูงได้ศึกษามานั้น ทำการสังเคราะห์งานวิจัยแต่เพียงในด้านเชิงคุณลักษณะเท่านั้น มีการสังเคราะห์ในเชิง

ปริมาณแต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น จึงอาจยังไม่มีข้อค้นพบที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของค่าตัวนี้มาตรฐานดังกล่าว

3. จากการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนะในการพัฒนาจิตสาธารณะ” ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ในเชิงนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาด้านจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน โดยมีแผนงาน โครงการรองรับอย่างชัดเจน และในระดับการปฏิบัตินั้นการพัฒนาจิตสาธารณะในด้านบุคคลครัวสร้างวินัยในตนเอง รับรู้ถึงสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ด้านครอบครัว ชุมชน สังคม และสถานศึกษา บุคคลที่เป็นตัวแทนในสถาบันทางสังคมที่ใกล้ชิดควรมีบทบาทสำคัญในเสริมสร้างและเป็นตัวแบบที่ดีในการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย โดยมีแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะดังนี้ 1) กลยุทธ์เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้เพื่อปูรากสู่การมีจิตสาธารณะ 2) กลยุทธ์ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีจิตสาธารณะ 3) กลยุทธ์สร้างแรงจูงใจในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสาธารณะ และ 4) กลยุทธ์เพิ่มมาตรการส่งเสริมความเข้มแข็งด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการมีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของไพบูลย์ วัฒนสิริธรรม และสังคม สัญจร (2543:55-59) ได้เสนอกลยุทธ์การปลูกฝังจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1) การใช้บทบาทของผู้นำ ทั้งผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจะมีบทบาทสูงในการริเริ่ม สร้างสรรค์ โน้มนำ หล่อหลอม ประสานงานเพื่อให้เกิดจิตสาธารณะ

2) การใช้การสื่อสารแบบรวมศูนย์ โดยใช้การสื่อสารที่มีการควบคุมโดยศูนย์กลาง เพื่อเผยแพร่ในสิ่งที่คนเห็นว่าดีหรือให้ผู้อื่นร่วมเผยแพร่

3) การใช้กระบวนการศึกษาเรียนรู้ โดยการผลักดันให้จิตสำนึกสาธารณะเข้าสู่ระบบการศึกษาให้ได้ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ นอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย

4) การใช้บทบาทของสื่อสารมวลชนโดยสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการกระจายข้อมูลข่าวสารสู่บุคคลต่างๆ ซึ่งจะช่วยสร้างจิตสาธารณะที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

5) การใช้ตัวอย่างที่ดีในสังคม การสร้างและสนับสนุนคนดี ยกย่องคนดี เลือกผู้นำที่ดี และผลักดันตัวอย่างจิตสาธารณะที่ดีเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เกิดจิตสาธารณะในสังคมได้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะประเดิ้นต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิจัยด้านจิตสาธารณะ งานวิจัยที่ยังพบในปริมาณน้อย ได้แก่ งานวิจัยแบบประเมิน การสังเคราะห์วิจัย วิจัยและพัฒนา

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะให้กับนักเรียน โดยมีแผนงาน โครงการรองรับอย่างชัดเจน มีการนิเทศติดตาม การพัฒนาจิตสาธารณะในสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ภาครัฐควรให้การสนับสนุนการปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับเด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง โดยมีการสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อรณรงค์และสร้างสรรค์กิจกรรมอันเป็นประโยชน์ที่สามารถปลูกฝังความมีจิตสาธารณะให้กับเด็กและเยาวชนของชาติได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรเร่งส่งเสริมงานวิจัยด้านจิตสาธารณะ ที่ใช้การออกแบบงานวิจัยแบบประเมิน สังเคราะห์ วิจัย และพัฒนาเพิ่มมากขึ้น

2.2 ควรมีการนำข้อค้นพบด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ แยกตามกลุ่มตัวแปรปัจจัยและกลุ่มตัวแปรผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปทำการศึกษาในรูปแบบการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้นในลักษณะของ การวิเคราะห์เส้นทาง หรือการวิเคราะห์พหุระดับ เพื่อสร้างสารสนเทศทางวิชาการที่มีความลุ่มลึกมากขึ้น

บรรณานุกรม

นวินทร์ ตาก้อนทอง. จิตสาธารณะ คุณลักษณะของเด็กไทยที่พึ่งประสงค์ (Online) 2550 (อ้างมือ 26 มิถุนายน 2557) จาก <http://www.ireo.bu.ac.th/moral.doc>.

เพบูร์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัญจร. สำนักไทยที่พึ่งประรรณ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย, 2543.

เลขธิการสภาพการศึกษา, สำนักงาน. รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย: การวิเคราะห์อภิมาน (Meta-analysis). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขธิการสภาพ, 2552.

วทัญญู บัวทอง. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2548.

วนิดา ภู่ระหงษ์. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550.

ศิรลักษณ์ โนนคำ. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2550. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2552.

ศึกษาอิการ, กระทรวง. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภากาดพร้าว, 2545.
———. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภากาดพร้าว, 2551.

———. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545.

อยพร เรืองตระกูล และคุณอื่น ๆ. การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระหว่างปี 2546-2552 ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2553.

Glass, G. V., B. McGaw and M. L. Smith. *Meta-Analysis in Social Research*. Beverly Hills: Sage, 1981.

Hunter, J. E., F. L. Schmidt and G. B. Jackson. *Meta-Analysis: Cumulating Research Findings Across Studies*. Beverly Hills: Sage Publications, 1982.

Shadish, W. R. "Meta-analysis and the Exploration of Causal Modeling Process : a Primer of Examples, Methods and Issues," *Psychology Methods*. 1(1996): 47-65.